

Rondje wandelen in Noord-Holland

10 prachtige wandelingen
door het Noord-Hollandse landschap

Lengte: 6 km
Startpunt: NS-station Alkmaar,
Stationsweg 47, 1815 CB Alkmaar
Coördinaten: N52,6380 E4,7400

1 km

Aangenaam Alkmaar

Maak kennis met het historische centrum van Alkmaar, dat in het rijke bezit is van wel vierhonderd rijksmonumenten. Vele daarvan zijn op loopafstand van elkaar te bekijken. Daarnaast staan in het centrum talrijke gemeentelijke monumenten en beeldbepalende panden. Laat u betoveren door het unieke karakter van de stad, waar de combinatie van wonen, werken en uitgaan grotendeels bewaard is gebleven. Aan restaurants en cafeetjes is geen gebrek. Wandel over de stadswallen in het park, de bruggen, langs de grachten en door de winkelstraatjes met veel bijzondere winkeltjes. Talrijke monumentale woonhuizen, koopmanshuizen, pakhuizen, kerken, hofjes en een echte gondel zijn te zien in de oude binnenstad. Heb oog voor detail en kijk regelmatig omhoog naar de vele gevelstenen en de grote gevarieerdheid in de gevels.

Praktische informatie

Komt u met de auto, dan kunt u gratis parkeren op de Schermerweg in Alkmaar. Navigeer naar Heiligland 1. U maakt dan gebruik van het voetveer Bierkade-Eilandswal. Zie voor de vaartijden de site www.voetveren.nl. Aan de Bergermeer kant van het NS-station ligt een P+R-terrein met betaald parkeren. Wilt u een museum bezoeken, kijk dan vooraf naar de openingstijden.

Drukke in Alkmaar:

- Van april tot en met september wordt elke vrijdagochtend tussen 10 en 13 uur op het Waagplein de drukbezochte kaasmarkt gehouden.
- In de tweede helft van juni vindt jaarlijks de vierdaagse van Alkmaar plaats.
- Op 8 oktober wordt het Alkmaars ontzet gevierd. Dit is het feest voor en door de Alkmaarders.

Tip voor gps-gebruikers: neem de routebeschrijving mee voor de informatie over de bezienswaardigheden.

Heeft u geparkeerd voor

HEILIGLAND huisnummer 1, loop dan

door HEILIGLAND naar het pontje. Vaar

over en zet een paar stappen naar rechts.

Lees verder bij de tweede zin van bolletje 4:

'Neem de eerste gracht naar links ...'

In de beschrijving van Aangenaam Alkmaar

wordt de aandacht gevestigd op de verschillende

monumenten en bijzonderheden waar u langskomt

tijdens de wandeling. Bent u geïnteresseerd in meer?

Op veel bezienswaardigheden staat een bordje met

uitgebreide informatie.

1 U staat buiten, aan de centrumzijde van station Alkmaar, met de rug naar de roltrappen. Via het zebrapad gaat u naar de overkant en gaat u rechtsaf. Loop de eerste straat naar links, SINT JOSEPHSTRAAT, uit. Ga rechtsaf en daarna linksaf. Aan het eind van de straat loopt u naar rechts en u steekt bij het zebrapad over. Wandel rechtdoor over de brug naar het hoekhuis aan de rechterkant, ZEVENHUIZEN 13. Op de gevelsteen van dit Hofje van Paling en van Foreest staan de familiewapens. U bewandelt GEEST naar rechts en passeert na circa 20 meter KANISSTRAAT 1, een van de oudste huizen van Alkmaar.

Het huis ligt aan de KANISSTRAAT. Bij kanis denkt u misschien aan kop. Maar ... een kanis is ook een marskramersmand. Zo'n mand werd op de rug gedragen en zat als het goed was vol handelswaar. Zou je een klap tegen deze mand krijgen, dan raakte je uit balans en vielen de spullen op de grond. Je moest er dus voor zorgen dat je geen klap voor je kanis kreeg. In dit oude deel van Alkmaar waren veel marskramers met deze manden, vandaar de naam KANISSTRAAT.

Volg GEEST tot aan de brug. Ga rechtsaf en wandel linksaf over CLARISSENBOLWERK op de STADSWAL.

Het Clarissenbolwerk dankt zijn naam aan het uit 1505 daterende Clarissenklooster, dat daar tot 1573 stond. Met man en macht werden er vanaf dat jaar nieuwe vestingwerken aangelegd. Deze stadswallen hadden geen stenen bekleding. Er was een pad onderlangs, de onderwal. De bolwerken hadden een stompe vorm met inhammen aan de zijkanten, de zogenaamde oorgaten. Bovenop stonden kanonnen. In de negentiende eeuw werd het bolwerk omgevormd tot wandelpark.

Aan de overkant van de singel

ziet u de Sint-Josephkerk. Links, aan het eind

van de stadswal, ligt een karakteristiek monument. Of-

ficieel is het molen De Groot. De eerste steen van deze molen werd

gelegd in 1796. Het is een ronde stenen stellingmolen, bedoeld voor het

malen van graan. De molen is na lange tijd van reparaties en restauratie weer in

gebruik. De familie Piet bewoont en beheert de molen reeds vele jaren. In de volksmond

heet het daarom 'Molen van Piet'.

U blijft op het wandelpad tot het eind.

2 Steek over en neem de brug naar rechts. Aan de overkant van de straat loopt u rechtuit naar Huize Tesselshade op KENNEMERSTRAATWEG nummer 11. Keer terug en wandel na de zebra naar rechts over het half verharde pad langs NIEUWLANDERSINGEL. Op de huisnummers 53 t/m 57 staan prachtige woonhuizen in de art-nouveaustijl. Ze zijn tussen 1905 en 1909 gebouwd: Marianne, Villa Wilhelmina, Parkzicht, Villa Emma, Schoonzicht en Hofdyk. Ga de eerste brug naar links over.

Voor u ziet u het torentje van het Alkmaars Kasteeltje, een winkel-/woonhuis. Het pand is gebouwd in 1901 en uitgevoerd in kleurrijke art-nouveaustijl.

U volgt rechtsaf het voetpad KENNEMERBOLWERK tot de brug met de witte leuning. Daal aan de linkerkant van de brug het rechtertrappetje af. Loop langs de gracht, op de hoek van de straat ligt rechts de Evangelisch Lutherse Kerk. Wandel naar links over OUDEGRACHT. Let op de mooie woonhuizen op de nummers 239 en 241. Daarna neemt u de brug naar rechts. Ga direct naar links om de informatie over de huizen op huisnummer 212 en 218, het Huis met de Dolfijnen, te lezen. Draai om en blijf op OUDEGRACHT.

Op de nummers 180-182 ziet u drie gekoppelde trapgevels van een voormalige school. De panden werden in 1817 door Alkmaar aangekocht om er de Franse Jongejuffrouwschool te stichten. Op dit moment zijn er appartementen.

Wandel door tot het hoekhuis op huisnummer 68.

3 Ga de brug naar rechts over en ga direct linksaf. Aan de overkant ziet u Pakhuis De Meiboom met zijn mooie gevel. U komt langs het grootste hofje van Alkmaar, het Wildemanshofje.

Het hofje valt op door de beelden op de voorgevel van het poortgebouw. Ook op de binnenplaats staat een beeld van een wildeman. In de tuin vindt u ook nog twee oude waterputten met een houten deksel. De tuin was toen ingericht als bleekveld. Op het gras werd de natte was gelegd om te drogen en te bleken.

Loop nog even door en ga de brug naar links over. Ga rechtuit, KEETGRACHT in. U kruist de winkelstraat LAAT en wandelt tot aan de brug. Links op de hoek staat een pakhuis genaamd De Vigilantie, dat 'waakzaamheid' betekent. Ga rechtsaf, VERDRONKENOORD in.

Op nummer 37 staat Het huis met de kogel door de kerk, het heeft een hoge trapgevel. In 1589 kwam Aris Volkertsz in dit huis wonen. Hij bezat een kleine scheepswerf, maar werd, zoals u kunt lezen, beroemd door iets compleet anders. De gevelsteen in de onderpui (met schip) verwijst hiernaar: De liefde is mijn naam.

Op huisnummer 29 ziet u een pakhuis met tuitgevel uit 1719. U loopt tot aan de kruising. Voor u ligt de Accijnstoren.

Tegenwoordig is dit historische onderkomen het kantoor van de gemeentelijke havenmeester. Het werd in 1622 gebouwd als belastingkantoor. Er werd belasting gevraagd voor alle artikelen die per schip Alkmaar binnenkwamen. De accijnzen vormden vroeger een belangrijke bron van inkomsten voor de stad. In 1924 werd de kade waaraan de toren stond verbreed. Daardoor zou de toren midden op de weg komen te staan. Om aan de sloop te ontkomen is het gebouwtje vier meter verrold. De gedenksteen naast de ingang herinnert hieraan.

- 4** U loopt linksaf langs BIERKADE 15, het huis met de gemetselde klokgevel. Neem de eerste gracht naar links, LUTTIK OUDORP. U wandelt door tot huisnummer 81 met het zeventiende-eeuwse korenpakhuis De Korenschoof. Loop het steegje naar links uit en ga linksaf naar huisnummer 35. Deze Remonstrantse Kerk is een schuilkerk uit 1658. Keer om. U komt langs pakhuis De Koopman op nummer 81.

Midden tussen de woonhuizen treft men in de historische binnenstad oude pakhuisen aan. Dit pand is hier een voorbeeld van. Bovenaan is de oorspronkelijke functie van het gebouw nog herkenbaar. Let op de kleine schouderstukjes aan weerszijden van de tuitgevel.

Loop nog een paar meter door naar schoenwinkel Passo op de hoek.

Een bijzonder onderkomen voor deze schoenwinkel op de hoek van FNIDSEN en HEKELSTRAAT: het eerste winkeltje van Albert Heijn in Alkmaar. In 1897 bouwde het bedrijf op deze hoek haar derde filiaal (in de Zaanstreek en Purmerend waren al eerder winkels geopend).

Wandel linksaf door de sfeervolle HEKELSTRAAT met een grote veelzijdigheid aan winkels. Aan het eind gaat u rechtsaf. U loopt langs de waterpomp uit 1785 en over de vroegere VISMARKT met de visbanken (tot 1998 werd hier wekelijks nog een vismarkt gehouden). Daarna gaat u over de brede brug naar links. Als u ongeveer 60 meter naar links loopt, ziet u op nummer 5 Het huis met de Luifel. De winkelpui heeft een luifel.

- 5** Draai om. Loop rechtdoor over MIENT langs de enorme koopmanshuizen naar de kruising met links het monumentale Waaggebouw.

Het Waaggebouw was oorspronkelijk een Heilige Geest-kapel. In 1576 werd het verbouwd tot Waag. Op de eerste verdieping van het Waaggebouw is het Kaasmuseum gevestigd en op de begane grond de VVV. Elke vrijdagochtend, tussen 10 en 13 uur, vanaf april tot en met september wordt op het Waagplein de kaasmarkt gehouden. Op de gevel van het huis op de hoek van Mient en Waagplein ziet u een gevelsteen van de Vier Heemskinderen.

Deze steen komt oorspronkelijk van het huis De Vier Heemskinderen dat op het VERDRONKENOORD in Alkmaar stond. Dit pand is afgebroken en na wat omzwervingen zit de gevelsteen in de muur van dit huis.

Wandel rechtdoor langs de gracht. Bij de ophaalbrug naar rechts loopt u rechtuit langs het historische pand van de voormalige brouwerij De Boom, waarin het Biermuseum gevestigd is (www.biermuseum.nl/nl/bezoekers-informatie.html).

In de zestiende en zeventiende eeuw werd er veel bier gedronken. In die tijd bevatte het bier maar weinig alcohol. Desondanks hielp dit lage percentage bacteriën te doden zodat infecties van maag-darmkanaal voorkomen werden. Het grachtenwater was niet altijd schoon, omdat er vrijelijk in werd geloosd, en opgevangen regenwater was niet altijd voorradig. Bier was dus een gezond alternatief, aangezien voor het brouwen duinwater werd gebruikt. Het bier werd in tonnen vervoerd. Dit gebeurde met een 'boom', een draagbalk die twee mannen op de schouders namen en waar een ton met haken onder hing.

Bij PEPPERSTRAAT gaat u rechtsaf en volgt u DIJK. Op de kruising loopt u recht door naar TORENBURG 3, waar de Monumentenloods in is gevestigd.

Een eigenaar van een pand in Alkmaar dat ouder is dan 1940, mag winkelen in de gemeentelijke Monumentenloods. Het is een doorgeefluik voor historisch bouw materiaal. Er liggen materialen die zijn vrijgekomen na sloop of verbouwing van een historisch pand uit de stad.

Keer terug en loop linksaf KOOLTUIN uit, het meest pittoreske grachtje van Alkmaar.

De panden, die met hun achtergevel direct aan het water staan, bieden onderdak aan de Alkmaarse prostituees aan de ACHTERDAM, de rosse buurt van Alkmaar en de enige plek waar raamprostitutie is toegestaan. De woonhuizen op KOOLTUIN 27,28 en 29 zijn rijksmonumenten. Aan het eind van de gracht ziet u links het rijkversierde pakhuis uit 1609. Dit pakhuis, Huis met de Schopjes, heeft haar naam te danken aan de gevelsteen. Daarop zijn drie schopjes of scheppen te zien. Die werden gebruikt voor het bakkersambacht.

Hier woonden en werkten namelijk Alkmaarse koekenbakkers. Het pand werd grotendeels gebruikt als pakhuis. Dat is te zien aan de laaddeuren in het midden op de verdiepingen (nu ramen) en de mooie hijshaak helemaal bovenaan. Beneden was de voorzijde ingericht als winkel, met luiken om de waar op uit te stallen en een luifel om de weersinvloeden enigszins tegen te gaan. Het pand heeft een van de mooiste trapgevels van Alkmaar.

6 U gaat min of meer recht door de brug over. Direct na de brug ligt links het prachtige pand waar de glazenier in is gevestigd. Rechts het Huis met de Kogel. De houten constructie in combinatie met de uitkragende gevel is uniek in Nederland. U loopt APPELSTEEG uit en slaat rechtsaf.

U bent op FNIDSEN. Deze naam is een verbastering van Venetië. Een deel van Alkmaar werd vanwege de grachten zo genoemd. Het huis met de gondel naast WIJDE GLOP heeft zelfs een originele Venetiaanse gondel, de Rosella. Als u geluk heeft, ligt hij er. Het is de enige echte originele gondel in de Benelux. De complete restauratie is persoonlijk beloofd door de burgemeester van Venetië met de zilveren penning. U kunt daar een rondvaart door de grachten boeken.

Aan het eind van FNIDSEN loopt u recht door over de brug en langs het Waaggebouw. Wandel rechtuit MAGDALEENENSTRAAT in, een van de gezelligste winkelstraatjes van Alkmaar. Het is er meestal een drukte van jewelste, vooral op vrijdag als er kaasmarkt is. Stap recht door tot u aan de rechterkant het Hof van Sonooy met de gerestaureerde watertoren ziet. U kunt een kijkje in het hofje nemen.

Daarna ligt op de hoek van LOMBARDSTEEG het Huis van Achten.

Aan de beelden op de gevel kunt u zien dat het huis voor oude mannen was bestemd. Het werd in 1656 in een U-vorm gebouwd, waarbij het Hof van Sonooy de open kant aan de oostzijde afsluit. Het huis werd ingericht als tehuis voor zes, zeven of acht oude mannen. In de volksmond kreeg het hofje de naam 'Huis van Achten'.

U wandelt recht door langs Grand Hotel Alkmaar en de vroegere Nutsspaarbank op huisnummer 50. Op de kruising volgt u HOOGSTRAAT naar links tot aan de kruising met de winkelstraat LANGESTRAAT.

Links ziet u het stadhuis met het imposante trapbordes met beeldhouwde leeuwen. Het werd in 1509-1520 gebouwd in gotische stijl, compleet met een slanke hoektoren. Het werd rond 1900 gerestaureerd. Rechts staat een aangebouwde vleugel uit 1894, voorzien van een monumentale omlijsting met beelden van twee dames en de wapens van de toenmalige burgemeesters. De dame met spiegel symboliseert de voorzichtigheid en de dame met de weegschaal de rechtvaardigheid.

7 Ga rechtsaf, langs LANGE-
STRAAT 114, naar de kerk.

Huize Egmond op nummer 114 is een barok woonhuis, gebouwd van 1741-1742 in opdracht van Carel De Dieu, een rijke regent. Hij heeft het zelf bewoond toen hij burgemeester van de stad Alkmaar was.

Al vanaf de bouw werd dit grootste middeleeuwse kerkgebouw kortweg de Grote Kerk genoemd. Het is een basiliek in de stijl van de Brabantse gotiek: groot en massaal van vorm, met een hoogte van 35 meter en een kruislangte van 85 meter bij 56 meter. De kerk wordt alom een sieraad van de stad genoemd. Omdat de kerk oorspronkelijk gewijd was aan Sint Laurens is de officiële naam Grote Sint Laurenskerk. Het hele gebouw is gerestaureerd. Met behoud van het historische karakter zijn er moderne voorzieningen aangebracht om het kerkgebouw geschikt te maken voor multifunctioneel gebruik. Het is een centrum voor kunst, cultuur en maatschappelijke activiteiten.

Loop linksaf tot net na de eerste brug. Op de hoek ligt het Hofje van Splinter. Wandel naar rechts langs de LINDEN-GRACHT tot aan de T-splitsing. Ga rechtsaf. Na de brug stapt u het CLARISSENBOLWERK op en gaat u naar rechts. Op de Y-splitsing kiest u de linkertak.

Aan de overkant ziet u een theekoepel die dateert uit de vorige eeuw. In het gebouwtje dat tot de voormalige buitenplaats Arendshof behoorde, las Nicolaas Beets zijn verzen voor. Rechts staat een eenvoudig kruithuisje met een munitiekelder. In 1850 is de kelder klaargemaakt om als ijskelder te dienen. Op dit moment is het een hangplek voor vleermuizen.

U loopt tot het eind van het wandelpad. Links ziet u het bronzen beeld van de arbeider met het kalf van Gerrit Bolhuis. Steek over.

Wilt u nog een bezoek brengen aan het Stedelijk Museum Alkmaar (op maandag gesloten), volg dan het voetpad rechtdoor. Neem de eerste afslag naar rechts. Het museum ligt op CANADAPLEIN 1.

Ga naar links de brug over. Na het zebrapad volgt u GEESTERWEG bijna 300 meter rechtdoor. De 28 meter hoge Alkmaarse watertoren, die tegenwoordig in gebruik is als kantoorpand, torent boven de huizen uit. Via STATIONSWEG loopt u rechtsaf terug naar het station, eindpunt van deze wandeling.

Met dank aan de routemaker Mieke Timmer.

Gerookte-zalmsandwich

Voor 4 sandwiches
8 sneetjes wit- of bruinbrood
boter
4 sprietjes bieslook, geknipt
4 plakjes gerookte zalm
80 g mascarpone
2 tl verse dille

Meng wat boter met bieslook. Roer de mascarpone los en meng de dille erdoor. Besmeer het brood met de bieslookboter. Leg daarop wat gerookte zalm, een laagje van het mascarpone-dillemengsel, nog een plakje zalm en daarop nog een snee brood.

